

Statens vegvesen
Norwegian Public Roads

Framtidens energimiks på norske bilferjer

Edvard Sandvik, seniorrådgiver
Statens vegvesen, Vegdirektoratet

Det norske ferjemarkedet

- 130 ferjesamband og 200 ferjer
- Omsetning i 2017 vil være på 6 mrd. kr
– ca 50 % offentlig kjøp
- Tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling

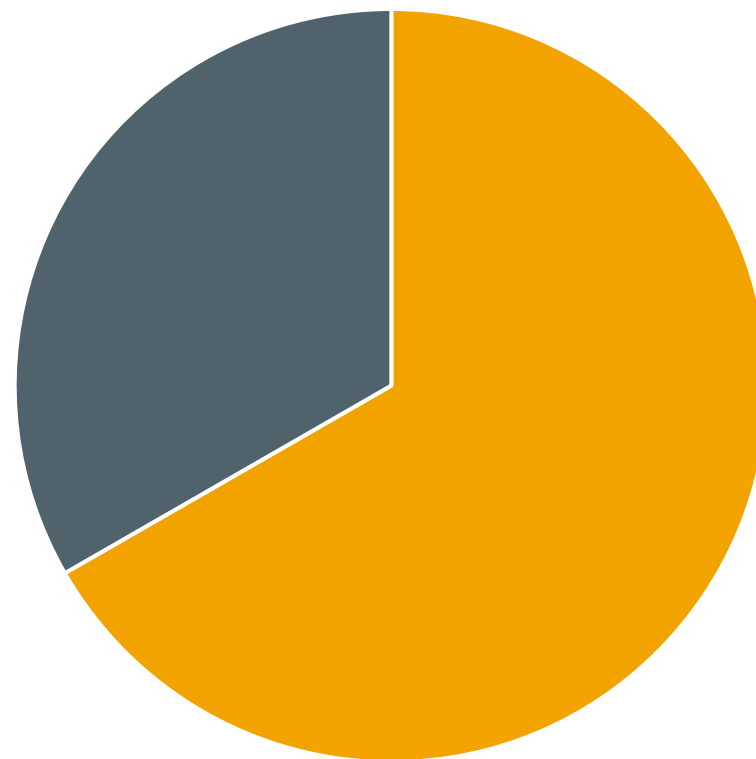
Statens vegvesens arbeid med miljøvennlig ferjer

- LNG (1995–)
- Utviklingskontrakt (MF Ampere) (2010–2015)
- Budsjettforliket 2015:
Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommende fergeanbud har krav til nullutslippsteknologi (og lavutslippsteknologi) når teknologien tilsier dette

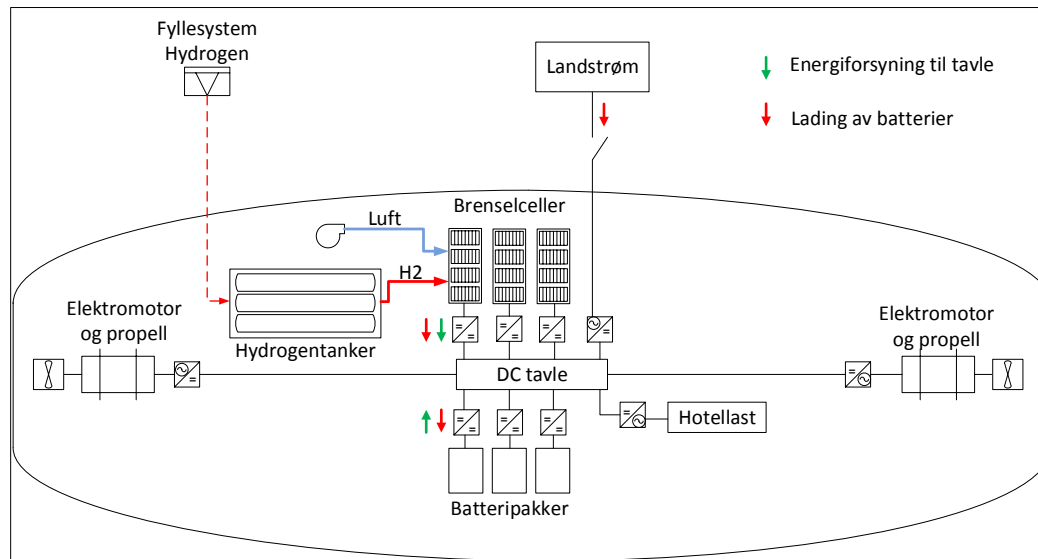
Framtidens energimiks på norske bilferjer

■ Elektrisitet ■ Andre energibærere: Biodiesel, biogass, hydrogen

Statsbudsjettet 2017 – post 72 Kjøp av riksvegferjetjenester

Hydrogen–elektrisk ferje (Batteriferje med hydrogen)

- Fullverdig alternativ til dagens fossilbaserte energisystemer i skip
- Utvikling av:
  - Teknologi
  - Regelverk
- Planlagt driftsoppstart 2021

Skisse til konkurransegrunnlag

- **Kontrakt**
  - 10 års kontrakt
  - 10–40 % hydrogen
  - Fartøy som kan gå utelukkende på elektrisitet
  - Kompensasjon for ikke-vinnende tilbyder
- **Foreløpig skisse til krav/evalueringskriterier**
  - Pris
  - Andel H₂ i energimiksen?
  - Energi fra brenselceller?
  - Størrelse på lagertank?
  - Fyllingshastighet?
- **Fokus på sikkerhet**

Tentativ tidsplan

- Dialogkonferanse 1. kvartal 2017
- Prekvalifisering 1. kvartal 2017
- Dialog 2 – 4. kvartal 2017
- Tilbudskonkurransen 1 – 2. kvartal 2018
- Tildeling 3. kvartal 2018
- Testing 1. kvartal 2021
- Oppstart med H₂ 2./3. kvartal 2021

Takk for oppmerksomheten

Krav til null- og lavutslipp

- Analyse av sambands egnethet for null eller lavutslippsteknologi:
  - Energibehov (overfartstid, hastighet, størrelse) og ladetid
  - Tilgang på landstrøm
  - Beredskapshensyn
- Bruk av miljø som tildelingskriterium
  - Kostnadseffektive, miljøvennlige løsninger

Utslippsparameter	Energibærere									
	MGO	Dual-fuel (MGO+LNG)	LNG	LNG hybrid u-landstrøm	Hybrid (MGO + landstrøm)	Hybrid (LNG + landstrøm)	Bio-diesel	Bio-gass	Landstrøm	Hydrogen
CO ₂	H	H	M	M	M	L	L	~ 0	~ 0	~ 0

Kommende riksvegferjeutlysninger

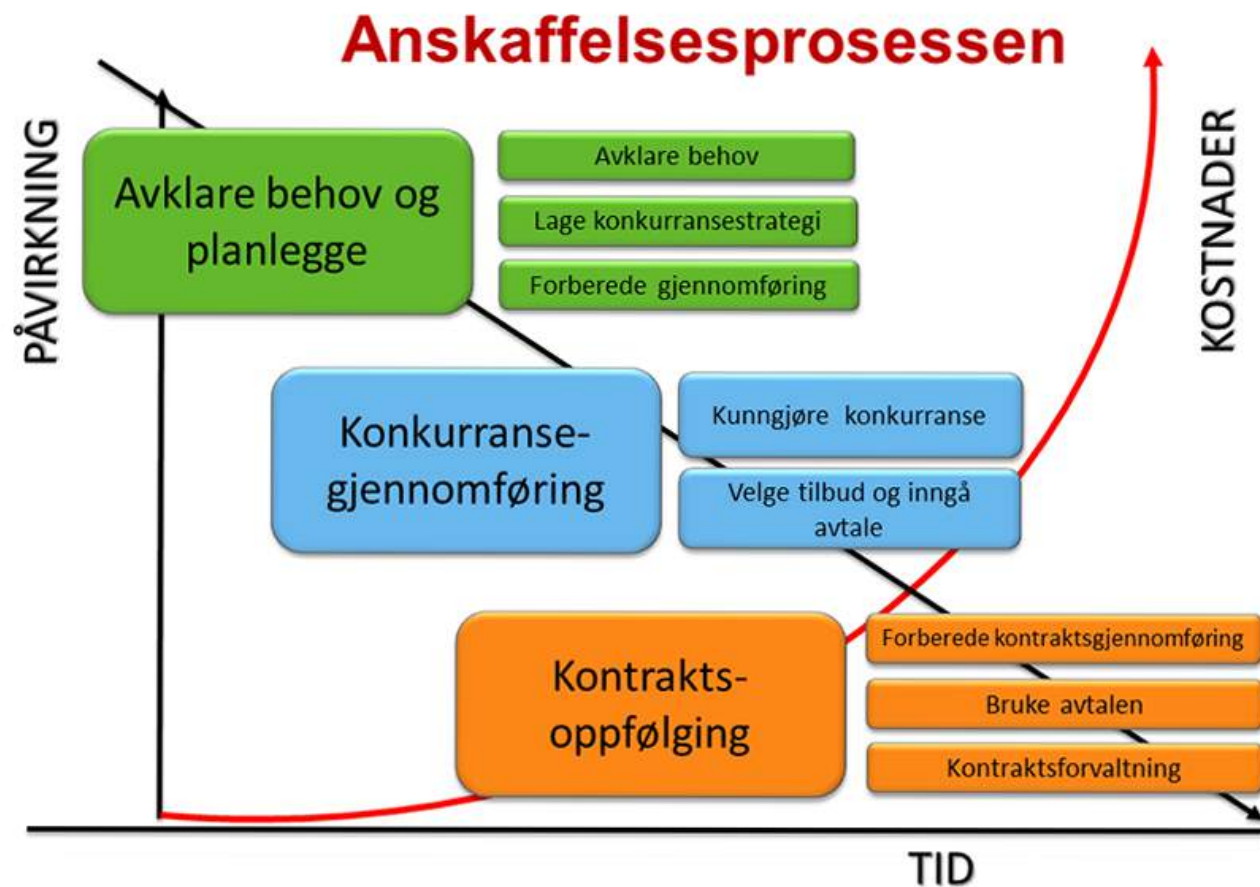
- Følgende riksvegferjesamband skal lyses ut i tiden fremover:
  - Drag – Kjøpsvik
  - Bognes – Skarberget
  - Volda – Folkestad
  - Festøya – Solavågen
  - Halså – Kanestrøm
  - Molde – Vestnes
  - Hella–Vangsnes–Dragsvik
  - Mannheller–Fodnes
  - Hjelmeland–Nesvik–Skipavik

Tildelingskriterier utviklingskontrakten

Kategori	Tildelingskriterium	Vekting	Beskrivelse
Energieffektivitet	kWh/pbe x km	45 %	Måletall for energieffektivitet som er uavhengig av valgt energibærer. (På tavlen/ levert fra motor)
Energieffektivitet	Energiforbruk	15 %	Antall tonn drivstoff. Det er MJ/år som evalueres.
Miljøeffektivitet	tonn CO ₂ -ekv/år	15 %	Kalkuleres ut fra årlig totalt energiforbruk, en fastsatt CO ₂ faktor for energibærer (MGO, gass, biodiesel, batteridrift etc.) og dokumentert metan utslipp.
Miljøeffektivitet	kg NOx/år	10 %	Bli kalkulert ut fra veid NOx faktor og totalt drivstofforbruk for utviklingsferjen for ett år.
Innovasjon		15 %	Innovative løsninger som har betydning for energi- og miljøeffektivitet skal dokumenteres av tilbyder. Teknologistatus og grad av betydning for energi- og miljøeffektivitet skal spesifiseres.

Tid, påvirkning og kostnader

Null- og lavutslippsteknologi

Mulighetsrom ved kjøp av ferjetjenester

- Radikal innovasjon
  - Utviklingskontrakter
- Inkrementell innovasjon
  - Krav over tid
  - Tildelingskriterier
- Utvikle et marked
  - Krav over tid

Null- og lavutslippsteknologi

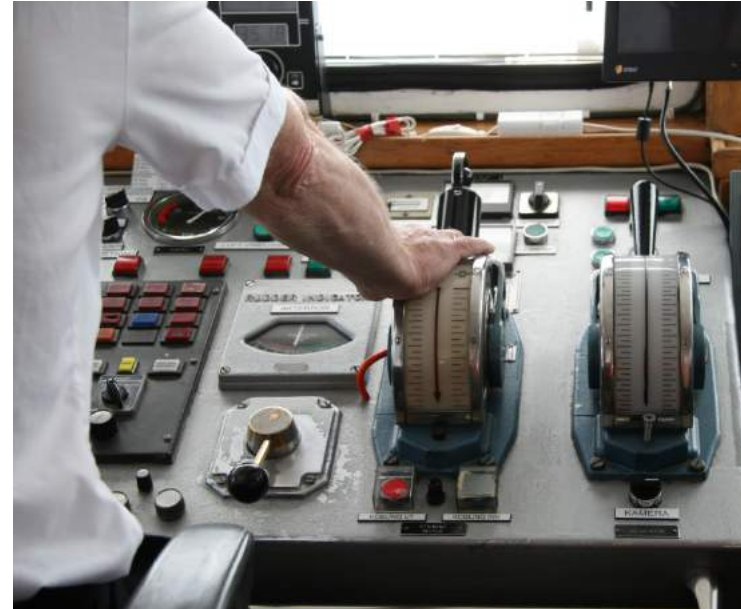
Handlingsrom i løpende kontrakter

- Det blir gjort mye i eksisterende kontrakter
  - Hybridisering – ombygging av ferjer
  - Nybygg klargjort for hybridisering/helelektrisk drift
- Bruk virkemiddelapparatet
  - Forskningsrådet
  - Innovasjon Norge
  - Enova
  - Nox-fondet

Ferjeflåten

- Snittalder over 25 år
- Mulighet for å få en fremtidsrettet og miljøvennlig flåte
- Muligheter for store forbedringer på mange av de eksisterende fartøyene

Bakgrunn for utviklingskontrakt

- Anbudsregimet (frem til 2010)
  - Tilbyder ønsker lav risiko og oppdragsgiver ønsker lavest pris
  - Dette gav minimal utvikling
- Utviklingskontrakten er et svar på statens ansvar for å bidra til utvikling uavhengig av innkjøpsregime
- Tilbydere som ble bedt om å levere tilbud til denne anskaffelsen fikk 3 mill. kroner for utviklingsarbeidet

